

Lạc Dương phấn đấu trở thành vùng nguyên liệu cây dược liệu của tỉnh Lâm Đồng

Với điều kiện khí hậu thuận lợi, ngoài phát triển rau, hoa theo hướng nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, huyện Lạc Dương (tỉnh Lâm Đồng) còn từng bước đưa cây dược liệu vào sản xuất, góp phần chuyển đổi cơ cấu cây trồng, nâng cao tỷ trọng của ngành nông nghiệp tại địa phương.

Trong những năm gần đây, bên cạnh sự định hướng, hỗ trợ đầu tư của nhà nước, nhiều nông dân, đặc biệt là đồng bào dân tộc thiểu số ở xã Đạ Nhim, Đạ Sar và Đưng K'Nớ đã chuyển đổi một số diện tích cây trồng năng suất kém sang trồng atisô và sâm đương quy, mang lại hiệu quả nhất định.

Trước đây, gia đình ông Phạm Phước Thê (thôn Đạ Đum, xã Đạ Sar) vẫn quen với việc trồng các loại cây rau màu như cải thảo, bắp cải, súp lơ... Nay được sự hỗ trợ và đầu tư từ nguồn vốn khoa học và công nghệ của tỉnh Lâm Đồng và Hội Nông dân tại địa phương, gia đình ông đã mạnh dạn chuyển đổi hơn 1 sào đất sản xuất sang trồng thử nghiệm cây atisô từ đầu năm 2018. Do tìm được nguồn giống chất lượng, được sự hướng dẫn về kỹ thuật canh tác từ chính đơn vị bao tiêu sản phẩm, cùng với sự nỗ lực học hỏi của bản thân, đến nay, ông đã sở hữu một vườn atisô tươi tốt.

Nhanh tay thu hoạch lứa lá atisô thứ 3, ông Thê cho biết, giá thu mua lá atisô hiện là 2.500 đồng/kg, năng suất thu được khoảng 5 tạ lá/3 lứa. "Trước mắt, atisô khá hợp với thổ nhưỡng, khí hậu tại xã Đạ Sar và quy trình chăm sóc, thu hoạch atisô cũng khá đơn giản so với các loại cây trồng khác nên tôi dự tính sẽ gắn bó lâu dài với cây trồng này", ông Thê nói.

Do atisô có thời gian sinh trưởng dài nên đất trồng phải được bón nhiều phân, cân đối và đầy đủ thì cây mới cho bông to và nhiều bông (hoa). Bên cạnh đó, phải thường xuyên thu dọn những lá già, bị bệnh mang tiêu hủy xa vùng canh tác, để tránh gây vết thương cho cây và không để nấm có điều kiện xâm nhiễm và gây hại. Đồng thời, chọn vùng đất cao ráo, tạo độ thông thoáng, thoát nước tốt trong vườn, có như vậy, năng suất atisô mới đạt cao. Đặc biệt, sau khi thu hoạch, Công ty Cổ phần Dược Lâm Đồng - Ladophar sẽ thu mua toàn bộ sản phẩm của gia đình ông nên đầu ra rất ổn định.

Tại thôn Lán Tranh, xã Đưng K'Nớ, từ nhiều tháng nay, người dân trong vùng đã quen với mùi thơm đặc trưng của cây dược liệu. Trên sườn đồi, thay vì canh tác cà phê như các hộ xung quanh, ông K'Long Ha Hai đang chăm sóc một loại cây khá đặc biệt, đó là cây sâm đương quy. Đây không phải là loại cây quá mới với nông dân huyện Lạc Dương, do ở các xã Đạ Chais, Đạ Nhim cũng đã có một số hộ trồng loại cây này. Nhưng với thôn Lán Tranh và cả xã Đưng K'Nớ, gia đình ông Ha Hai là hộ đầu tiên trồng; kết quả ban đầu khá khả quan. Ông Ha Hai cho biết: "Cây sâm đương quy hợp với xã Đưng K'Nớ nhờ lợi thế về độ cao, thổ nhưỡng, khí hậu. Sau khi trồng khoảng 12 tháng, sâm đương quy bắt đầu cho thu hoạch; mỗi cây cho củ nặng từ 6-8 g/củ, tương đương 3-4 tấn/sào. Với giá bán theo thị trường hiện nay dao động từ 27-40 ngàn đồng/kg, sẽ cho thu nhập gần 100 triệu đồng/sào".

Theo số liệu thống kê của ngành nông nghiệp, hiện trên địa bàn huyện Lạc Dương có 17,2 ha cây dược liệu; trong đó 14,5 ha cây atisô và 5,2 ha nhân sâm các loại, năng suất đạt 327 tạ/ha và sản lượng đạt 598 tấn/ha. Khi các loại cây dược liệu trong rừng ngày càng bị khai thác cạn kiệt, việc phát triển vùng dược liệu là rất cần thiết, nhất là đối với hộ đồng bào người dân tộc thiểu số không có điều kiện để xây dựng nhà lưới, nhà kính thì giải pháp phát triển cây dược liệu mang lại thu nhập cao ổn định là hướng đi hiệu quả.

Riêng đối với cây atisô, hiện UBND huyện Lạc Dương đã tổ chức ký cam kết bản ghi nhớ hợp tác, liên kết sản xuất, tiêu thụ sản phẩm atisô với Công ty Cổ phần Dược Lâm Đồng. Tại xã Đạ Sar, Hội liên hiệp Phụ nữ tỉnh đã phối hợp với Hội Phụ nữ huyện thành lập Tổ hợp tác sản xuất theo chuỗi giá trị cây atisô trên địa bàn với sự tham gia của 10 hội viên. Hiện cây atisô đang cho thu nhập tốt và Hội cũng đã nhân rộng thêm 3 hộ, thời gian tới, Hội sẽ tiếp tục nhân rộng thêm từ 20-30 hộ.

Trong định hướng phát triển sản xuất năm 2019, huyện Lạc Dương vẫn xác định mở rộng sản xuất và hình thành các vùng sản xuất hàng hóa chuyên canh cây dược liệu gắn với công nghiệp chế biến, bảo quản sau thu hoạch, liên kết sản xuất hình thành chuỗi giá trị chất lượng cao. Để phát triển cây dược liệu, huyện khuyến khích công ty liên kết với các hộ đồng bào dân tộc thiểu số tại địa phương thành lập tổ hợp tác, tạo việc làm cho các hộ khi tham gia trồng cây dược liệu. Qua đó, huyện Lạc Dương phấn đấu đến năm 2025 trở thành vùng nguyên liệu cây dược liệu của tỉnh Lâm Đồng. Đây sẽ là hướng phát triển kinh tế mới giúp nông dân trên địa bàn huyện có cơ hội vươn lên làm giàu.

Phạm Phương

Toàn huyện Lạc Dương có 14,5 ha cây atisô

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH LÂM ĐỒNG

36 Trần Phú - Đà Lạt - ĐT: 0263.3545479 - Website: <http://lamdongdost.gov.vn/>

Bản tin

Khoa học Công nghệ phục vụ Nông nghiệp, Nông thôn

THÔNG TIN - PHỔ BIẾN KIẾN THỨC

SỐ 09/2019

Công nhận 13 giống mắc ca đầu dòng ở Lâm Đồng

Theo rà soát mới đây của Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật Lâm Đồng, toàn tỉnh hiện đang phát triển 3.630 ha mắc ca với 18 giống khác nhau, đạt năng suất bình quân 2,2 tấn/ha.

Trong đó, 13 giống được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn công nhận là các giống đầu dòng, gồm: OC, 246, 816, 849, 695, 900, 800, 741, 842, Daddow, QN1, A38 và A16.

Còn lại 5 giống mắc ca đang tiếp tục được đánh giá hiệu quả tại Lâm Đồng gồm: 788, A4, 344, H2 và 508, chiếm tỷ lệ diện tích từ 0,5-2,3%.

Hiện nay, trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng có 3 cơ sở sản xuất cây giống mắc ca với tổng sản lượng gần 590.000 cây/năm. Cụ thể, mỗi năm, Công ty TNHH MTV Him Lam Mắc Ca công bố tiêu chuẩn chất lượng giống ghép xuất vườn cho gần 444.000 cây giống; 2 cơ sở khác với gần 140.000 cây giống.

Được biết, Công ty TNHH MTV Him Lam Mắc Ca còn được Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn tỉnh Lâm Đồng công nhận 131 cây mắc ca đầu dòng đang sinh trưởng trên tổng diện tích hơn 11.130 m² tại xã Tu Tra, huyện Đơn Dương, tỉnh Lâm Đồng.

Vũ Văn

Đơn Dương: Phát triển các mô hình sản xuất quy mô lớn

Thời gian gần đây, huyện Đơn Dương đã hình thành những trang trại quy mô vừa hoặc lớn nhưng chủ yếu hoạt động dưới hình thức kinh tế trang trại; sản xuất nhỏ lẻ, manh mún; việc tiêu thụ sản phẩm thiếu tính ổn định.

Hiện nay, nhiều hộ nông dân ở huyện Đơn Dương đã mạnh dạn đầu tư, thâm canh, ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất, tạo ra nhiều sản phẩm giá trị, sản lượng cao, hình thành những trang trại quy mô vừa hoặc lớn trong sản xuất nông nghiệp; tuy nhiên, hình thức kinh tế trang trại này phát triển chưa nhiều. Theo thống kê, trên địa bàn huyện Đơn Dương có trên 60 trang trại, trong đó trên 20 trang trại tổng hợp; 19 trang trại trồng trọt; trên 20 trang trại chăn nuôi bò sữa, bò thịt, heo thịt và gà đẻ trứng. Sản xuất nhỏ lẻ, manh mún, việc tiêu thụ sản phẩm thiếu tính ổn định, phụ thuộc rất lớn vào thị trường đã khiến sản xuất nông nghiệp tại địa phương còn bấp bênh, định hướng sản phẩm khó khăn.

Chính vì vậy, trong thời gian tới, ngoài việc khuyến khích người nông dân tích cực đẩy mạnh sản xuất, đa dạng các loại cây trồng, vật nuôi, huyện Đơn Dương cần tiếp tục vận động các nông hộ thành lập các mô hình kinh tế trang trại, xây dựng kinh tế tập thể theo hình thức hợp tác xã, tổ hợp tác, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ cao vào sản xuất nông nghiệp thông minh, nông nghiệp hữu cơ nhằm phát triển ngành nông nghiệp của địa phương ngày càng ổn định và bền vững.

Hoàng Ái

Sâu vẽ bùa cà chua Nam Mỹ (*Tuta absoluta*)

Đặc điểm sinh học, hình thái

- Trưởng thành: râu dài, hình sợi chỉ. Cánh trước có các đốm đen; con cái có đốm rộng và nhiều vảy hơn con đực. Trưởng thành thường ẩn náu vào ban ngày, hoạt động về đêm; đẻ trứng ở mặt dưới của cây ký chủ, có thể đẻ đến 260 trứng.

- Trứng hình trụ nhỏ, màu trắng kem đến vàng.
- Sâu non có 4 tuổi; trong đó, tuổi 1 có màu trắng hoặc kem, đầu màu đen, sau đó chuyển sang màu xanh nhạt trước khi chuyển sang giai đoạn nhộng.
- Nhộng: sau tuổi 4, ấu trùng rơi xuống hóa nhộng trong đất hoặc trên thân cây. Nhộng nằm trong tổ kén được làm bằng các sợi tơ.

Vòng đời của sâu vẽ bùa Nam Mỹ từ 24-38 ngày, có từ 10-12 thế hệ/năm.

Trưởng thành

Sâu Non

Nhộng

Trứng

Hình 1. Các pha phát dục của sâu vẽ bùa Nam Mỹ (*Tuta absoluta*)

Triệu chứng gây hại

- Ký chủ của sâu vẽ bùa Nam Mỹ: cà chua, khoai tây, cà tím, dưa peptino...

- Sâu vẽ bùa tấn công vào các giai đoạn sinh trưởng của cây cà chua, làm rụng lá, quả; gây thiệt hại nghiêm trọng về năng suất.

- Triệu chứng gây hại điển hình của *Tuta absoluta* là các vết đen trên chồi ngọn, lá, thân, hoa, quả. Sâu non đục lá cà chua thành vết có chiều ngang khá rộng, không thành đường đục hẹp như loài *Liriomyza trifoli*.

Sau khi nở, sâu non đục ăn phần thịt lá, quả để lại các lỗ nhỏ trên thân, quả làm ảnh hưởng đến sự phát triển cây và quả cà chua khi còn xanh. Các chồi bị sâu gây hại thường méo mó và chết héo.

- Sâu gây hại nặng làm toàn vườn cà chua có triệu chứng bị cháy sém (tương tự như cháy nắng). Nhìn gần, bộ lá có màu đỏ tía; trên quả cà chua có nhiều lỗ đục nhỏ, quả méo mó.

Biện pháp phòng trừ

Biện pháp kiểm dịch thực vật

Kiểm dịch thực vật, kiểm soát chặt chẽ việc nhập khẩu các giống cà chua và các mặt hàng nông sản là ký chủ của sâu vẽ bùa Nam Mỹ trước khi đưa về gieo trồng và sử dụng ở Lâm Đồng.

Biện pháp canh tác

- Trồng cà chua trong nhà kính, nhà lưới.
- Luân canh với các loại cây trồng khác không phải là ký chủ của sâu vẽ bùa như rau họ thập tự, xà lách...
- Sử dụng cây giống cà chua đạt tiêu chuẩn cây giống xuất vườn, không nhiễm sâu, bệnh hại.
- Thường xuyên vệ sinh đồng ruộng; thu gom, tiêu hủy thân, lá, quả bị sâu gây hại để hạn chế lây lan bệnh ở vụ sau.
- Cày lật và phơi đất kỹ sau khi thu hoạch để diệt ấu trùng và nhộng trong đất. Đối với vườn thâm canh, sau thu hoạch, cần vệ sinh vườn và để đất tối thiểu trong 6 tuần, sau đó làm đất trồng mới.
- Áp dụng biện pháp tưới phun mưa để hạn chế việc lây lan của sâu trưởng thành.

Biện pháp bẫy, bả

Sử dụng bẫy pheromone và theo dõi 2 tuần trước khi trồng để xác định sự xuất hiện của sâu vẽ bùa Nam Mỹ.

Biện pháp sinh học

- Nhân thả các loài côn trùng bắt mồi ăn thịt tự nhiên như bọ xít mù thuốc lá (*Nesidiocoris tenuis*), một số loài nhện bắt mồi (*Amblyseius* sp.) để tiêu diệt trứng và sâu non.
- Trồng cây họ bầu bí quanh ruộng cà chua để thu hút các loài thiên địch của sâu vẽ bùa.

Biện pháp hóa học

Sâu vẽ bùa cà chua có tính kháng thuốc cao, do đó, cần hạn chế sử dụng thuốc bảo vệ thực vật. Trong trường hợp cần thiết khi mật số tăng cao, có thể sử dụng hoạt chất Cyromazine (Roninda 100 SL, Nôngiahưng 75 WP); Abamectin (Dibamec 1.8 EC, Silsau 1.8 EC); Spinetoram (Radiant 60 SC) để phòng trừ.

Lưu ý: khi sử dụng thuốc bảo vệ thực vật cần tuân thủ nguyên tắc 4 đúng, theo dõi phòng trừ sớm ở thời điểm sâu non mới nở.

Theo Chi cục Trồng trọt và BVTV tỉnh Lâm Đồng

Quản lý bệnh đốm héo do virus TSWV (Tomato spotted wilt virus) gây hại rau xà lách ở Lâm Đồng

Xà lách được trồng ở Lâm Đồng hàng năm khoảng 5.500-5.700 ha, năng suất trung bình 20,4 tấn/ha; sản lượng 117.200 tấn. Phần lớn diện tích canh tác theo hướng công nghệ cao trong nhà kính, nhà lưới với các giống chủ lực như lô lô xanh, lô lô tím, romen, ofleak. Ngoài ra, tại một số khu vực ở Đà Lạt (như phường 6, 7, 8, 9, 11) trồng rải rác xà lách scarole, xà lách Mỹ; các giống này chủ yếu canh tác ngoài trời.

Từ giữa tháng 5/2017, khi dịch virus TSWV bùng phát trên cây hoa cúc, do cùng ký chủ nên chỉ sau một thời gian ngắn, bệnh đốm héo do virus TSWV đã lây lan và gây hại phổ biến trên xà lách scarole ở Đà Lạt; bên cạnh đó, bệnh còn gây hại rải rác trên các giống lô lô xanh, romen, ofleak. Virus TSWV nhiễm cả trong nhà kính và canh tác ngoài trời. Năm 2017, có 26 ha nhiễm bệnh (nhiễm nặng 20 ha), tỷ lệ hại 30-70%. Virus TSWV có phổ ký chủ rộng, gây hại nhiều loại cây trồng như cà chua, húng quế, xà lách, hoa cúc, cát tường,...; lây lan chủ yếu qua các loài bọ trĩ gồm *Frankliniella occidentalis*, *Thrips palmi*. Các khu vực người dân canh tác xà lách giáp với vườn hoa cúc thường bị virus gây hại mạnh.

Trước sự gia tăng nhanh về diện tích, năm 2017-2018, Chi cục Trồng trọt và BVTV tỉnh Lâm Đồng đã tổ chức 5 lớp tập huấn/158 lượt nông dân để hướng dẫn quy trình phòng trừ tổng hợp sâu, bệnh hại trên cây xà lách, đặc biệt là bệnh đốm héo do virus. Tại một số vườn bị hại nặng, người dân đã chủ động chuyển đổi sang canh tác các loại cây trồng khác như dâu tây, rau họ thập tự. Vì vậy, bệnh đốm héo xà lách hiện đã giảm đáng kể, chỉ còn nhiễm nhẹ rải rác 3 ha, tỷ lệ hại 10-30%, lây lan chủ yếu do nông dân chưa chú trọng đến công tác quản lý bọ trĩ ngay từ vườn ươm.

Hình 2. Triệu chứng gây hại của *Tuta absoluta* trên lá, quả cà chua

Xà lách scarole canh tác ngoài trời và xà lách mỡ trong nhà kính nhiễm virus TSWV

Để quản lý hiệu quả bệnh virus gây hại cây xà lách, thời gian tới, cần tập trung thực hiện tốt các biện pháp kỹ thuật sau:

- Mua giống xà lách tại các vườn ươm đã được kiểm soát không có bọ trĩ; cây khỏe, sạch bệnh.
- Luân canh xà lách với các loại cây trồng khác như dâu tây, hành, cà rốt, rau họ thập tự... Không luân canh với hoa cúc, cà chua, húng quế.
- Canh tác xà lách trong nhà kính, nhà lưới kín đối với các giống lô lô, romen...; sử dụng lưới chắn côn trùng 40-50 mesh, cửa ra vào 2 lớp.
- Thường xuyên vệ sinh đồng ruộng, thu gom và tiêu hủy sớm cây xà lách bị bệnh trong vòng 24 giờ.
- Canh tác hữu cơ, sử dụng các chế phẩm phân bón, thuốc bảo vệ thực vật sinh học, thảo mộc để quản lý dịch hại.
- Sử dụng bẫy xanh, bẫy vàng (mật độ 2-4 bẫy/m²) để theo dõi và kiểm soát bọ trĩ trưởng thành.
- Luân phiên sử dụng các hoạt chất như Abamectin, Imidacloprid; Azadirachtin, Chlorantraniliprole; Thiame-thoxam; Dinotefuran; Citrus oil; Oxymatrine, Clothianidin, Cyantraniliprole, Lufenuron, Propargite, Pymetrozine, Spinetoram, Pyridalyl, Spirotetramat theo nồng độ khuyến cáo để phòng trừ bọ trĩ.

Lưu ý: danh mục thuốc bảo vệ thực vật được phép sử dụng ở Việt Nam chưa có thuốc bảo vệ thực vật đăng ký phòng trừ bọ trĩ hại xà lách, do đó, cần thử nghiệm sử dụng các hoạt chất trên ở diện tích hẹp trước khi sử dụng diện rộng để tránh ảnh hưởng đến cây trồng.

- Sử dụng một số hoạt chất kích kháng nhằm tăng khả năng chống chịu virus ngay khi trồng như Cytosinepeptidemycin, Ningnanmycin (phun 5-7 ngày/lần).

Phan Thị Nhung